مەریوان هەڵەبجەیی

دەیەوێت لەرێگای شیعری فارسییەوە بە ئەدەبیاتی ئێرانی ئاشنامان بکات

ئا: سەمیرە

بەدڵنیاییەوە کاری وەرگێڕان لەهەر زمانێکەوە بێت، کارێکی سەختە، بەر لەوەش کارێك بێت، هونەرێکی سەختیشە، ماندوبوونێکی زۆرو توانایەکی تاقەت پروکێنی دەوێت، کەم نین ئەو کەسانەی کەبەشێکی زۆری تەمەنیان بۆ ئەو هونەرە خەرجکردووە، وەرگێڕانی هەر دەقێکی نووسراویش ئەمانەتێکی گەورەیە لەئەستۆی وەرگێڕدا.

بەبۆچوونی من جگەلە زاڵبوونی تەواوی وەرگێڕ بەسەر وردەکاریەکانی ئەو دوو زمانەداو شارەزایی تەواوی لەئیدیۆمو پەندو زاراوەو شێوازی رێزمانیو وشەو فۆنەتیكو ئەلەفۆنو مۆرفیلمو سینتاکسی هەریەکایەندا.

هەروەها دەبێت شارەزایی کلتورو دابونەریتو جۆری هەر هەستانو دانیشتنێکیان بێت، پێویستیشەو دەبێت ئەو خاسیەتانەی لەرەخنەگرێکی شارەزاو لێهاتوودا هەیە، هەمان ئەو خاسیەتانەش لەوەرگێڕێکدا هەبێت، لەهەر بوارێکدا وەرگێڕان دەکات، دەبێت لێکۆڵەرو شارەزاییەکی بەتوانای ئەو بوارە بێت، بۆنموونە لەگەر بیەوێت لەبواری ئەدەبدا وەرگێڕان بکات مەرجە شارەزای تەواوی دەربارەی مێژووی ئەدەبو تیۆری ئەدەبی زمانەکەی خۆیو زمانەکەی تریش بێت، جگەلەوەش چێژی ئەدەبی هەبێتو چێژە لەهەموو لقەکانی ئەدەبو وەربگرێت، با وەرگێڕانەکەشی لەبواری ئەدەبدا بێت، مەرجیشە شارەزایی باشی لەبوارە جیاجیاکانی ژیانی سیاسیو کۆمەڵایەتیو ئابووریو رۆشنبیریدا هەبێت، هەروەها دەبێت زانیاری گشتی لەزانستە مرۆڤایەتیەکاندا هەبێت، سەرەرای هەموو ئەمانەش خولیاو ئارەزووی کەسی وەرگێڕ بۆ هونەری وەرگێڕان رۆڵی سەرەکی هەیە، مەریوان هەڵەبجەیی وەك کەسێکی لێهاتووی بوارەکەو خولیاو ئارەزوویو ئەزموونی خوێندنەوەی خۆی چێژی لەوە وەرگرتووە کە وەرگێڕان لەزمانی فارسیدا بکات، جگەلەوەی هەروەك خودی خۆی ئاماژەی بۆ دەکات بەهەستکردنی بەو بۆشاییە گەورەیەی لەکتێبخانەی کوردیدا هەیە، بۆتە هاندەرێك بۆ ئەنجامدانی ئەو کارە

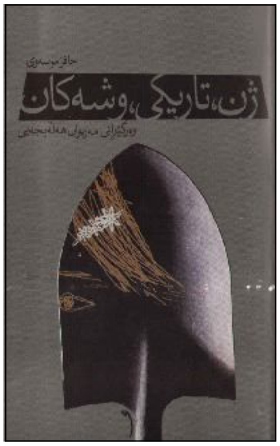

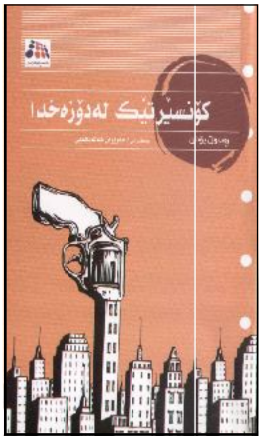

تاقەت پڕوکێنانەو درێژەدانی بەپرۆژە جیاجیاکانی لەبواری وەرگێڕاندا، مەریوان لاوێکی پڕ جوڵەو بزۆزە، هێشتا لەسەرەتای بەهاری تەمەندایە، خاوەنی چەند پرۆژەیەکی ئەدەبی گەورەیە لەبواری وەرگێڕاندا.

پرۆژەیەکی لەبواری شیعری شاعیرانی هاوچەرخی فارسیە کەخۆی لەزیاتر لە (□□) زنجیرە کتێبدا دەبینێتەوە، ئەوەی دووەمی لەو شاعیرانەی کەشیعرەکانیانی لەچەند نامیلکە شیعرێکدا وەرگێڕاوە لەگەڵ کورتەیەك لەژیانیانو هەندێکیشیان گفتوگۆی ئەدەبی بەفارسی لەگەڵدا ئەنجامداون.

دواتر لە گەڵ شیعرەکانیاندا لەدوو توێی چەند پەرتۆکێکدا کردوونی بەکوردی نموونەی ئەو ئەوە تازەیەشی (رەسوڵ یۆنان)ە پەرتوکە شیعرەیەکانی بەناوەکانی (کافۆریاکانی شەو)و (کۆنسێرتێك لەدۆزەخدا) یەکەمیان زنجیرەی ژمارە (□□)ی پێدراوەو دووەمیان زنجیرەی ژمارە (□□)ی پێدراوە، هەروەها (حافزموسەوی) پەرتەکە شیعریەکەی بەناوی (ژن، تاریکی، وشەکان)ەوەیەو ژمارە (□□)ی پێدراوە، هەروەها پەرتوکە شیعری (بیرەوەری من، مانگ، بیروباخچە)ی ئەفشین شاهرودی کەلەدرێژەی ئەو زنجیرە شیعری هاوچەرخی فارسیدا ژمارەیەو (□□)ی پێدراوە، (گەورس عەبدول مەلکیان)یش پەرتوکە شیعرەکەی بەناوی (دێڕەکانی لەتاریکیدا جێگۆڕکێ دەکەن)ەوەیەو ژمارەی (□□)ی پێدراوە، شاعیرانی هاوچەرخی ئێرانی کردووەتە دووبەشەوە، جگەلەوەی ئەوەی یەکەمی ئەو شاعیرانە کەزۆربەی شیعرەکانیانی وەرگێڕاوەو بەچاپی گەیاندوون، هەندێکیشیان سەرقاڵی کارکردنە تیایاندا ئەو شاعیرە هاوچەرخانەش نموونەی شاعیرانی وەکو (فروغی فروغزادو ئەحمەد شاملۆ، سوهرابی سوبهری، ئەحمەد رەزای ئەحمەدی، بێژەنی جەلالی، سەید عەلی سالحی، شەمسی لەنگەردیو چەندی تر..).
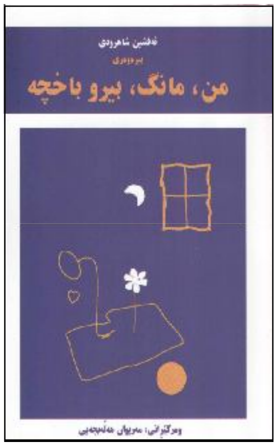
یەکێك لە پرۆژەکانی تریش بریتیە لەوەرگێڕانی چەند رۆمانێکی فارسیو جیهانی کەبەزمانی فارسین وەریاندەگێڕێتە سەرزمانی کوردی کەهەندێکیانی بەچاپگەیاندووە، رۆمانەکانیش بەم ناوانەن رۆمانی ((گەڕان بەدوای دورگەی نەدۆزراوەدا(□))ی خۆزێ ساراماگۆ، رۆمانی (مسیۆئیبراهیم و گوڵەکانی قورئان)ی ئیریك ئیمانۆئیل ئیشمیدی رۆماننوسی فەرەنسی، سێهەم رۆمانیش بەناوی (پیاوێکی تێکشکاو)ی تاهیربن جەلونو رۆمانی فارسی (گاوخومی)ی جەعفەر مدرسی سادقیەو (گاو خومی) گۆمێکە لەئەسفەهان: هەر لەکۆی ئەو پرۆژەی وەرگێڕانەیدا مەریوان هەڵەبجەیی پرۆژەی وەرگێڕانی شیعری جیهانی نموونەی شیعرە، عاشقانەکانی پابلۆنیرۆدا بەناوی (هەوام لێ بسێنە پێکەنینت نا)، کۆمەڵە شیعری شاعیری گەورەی تورك لۆرهان وەلی بەناوی (تۆ خەو بەعیشقەوە دەبینیتن من خەو بە ئێسقانەوە دەبینم)، هەروەها دوانی شاعیرێکی ئەفغانی بەناوی (ئەلیاس عەلەوی)و دیوانەکەی بەناوی (من گورگێکی خەیاڵ پلاوم)، لەبواری فکریشدا کار لەوەرگێڕانی گفتوگۆیەکی فکری جان پۆل سارتەردا دەکاتو لەسەر ئەلبیرکامۆش بەنیازی پرۆژەیەکە.